

Organizacja przetargu na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetargu na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem kreacji specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Na mocy art. 6d ust. 1 ucpg wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany zorganizować przetarg na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o których mowa w art. 6c tejże, albo przetarg na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów.

Cytowany przepis mówi o dwóch rodzajach przetargu: na odbieranie odpadów, oraz na odbieranie i zagospodarowanie odpadów. Na kanwie art. 6d rodzi się zatem pytanie, jakie są różnice pomiędzy zakresem zamówienia w ramach wymienionych przetargów.

Warto w tym kontekście przywołać oficjalne stanowiska dotyczące stosowania znowelizowanych przepisów publikowane przez Ministerstwo Środowiska. W interpretacji dotyczącej nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi¹ wskazano, że „Gmina ma możliwość wyboru rodzaju przetargu, który ogłosi. Może ogłosić przetarg na odbieranie odpadów komunalnych (w tym przypadku w umowie wskaże podmiotowi, do których instalacji ma kierować odpady) lub może ogłosić przetarg na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych (w tym przypadku nie wskazuje, do których instalacji powinny być kierowane odpady komunalne). Gmina licząca powyżej 10 tys. mieszkańców może podzielić swój obszar na sektory i wówczas dla każdego z sektorów musi ogłosić osobny przetarg”. Analogicznie wyjaśnienia znajdują się w ministerialnej interpretacji dotyczącej wyboru instalacji, do której mają być kierowane odpady komunalne², zgodnie z którą: „W przypadku podmiotu działającego na podstawie umowy z gminą sposób dalszego postępowania z odebranymi od właścicieli nieruchomości odpadami będzie uzależniony od zakresu przetargu i od umowy zawartej z gminą. Należy pamiętać, że to gmina jest obowiązana do osiągnięcia w odniesieniu do masy odebranych przez siebie odpadów komunalnych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Przetarg może obejmować samo odbieranie, jak i odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Z przepisu dotyczącego zawartości specyfikacji istotnych warunków zamówienia, które są potem przedmiotem umowy zawieranej z wykonawcą wynika, iż wskazanie w ustawie tych warunków ma charakter jedynie przykładowy. Dlatego też poza wymogiem przekazywania [...] odpadów [...] do regionalnej instalacji, przedmiotem SIWZ i następnie umowy zawieranej z wykonawcą może być wskazanie instalacji do których mają być przekazywane odpady selektywnie zebrane, oraz sposobu potwierdzania masy przekazanych odpadów i osiągniętych poziomów odzysku. W przypadku przetargu tylko na odbieranie odpadów komunalnych - podmiot

¹http://www.mos.gov.pl/artykul/4437_opracowania_i_ekspertyzy/18039_opis_nowego_systemu_gospodarki_odpadami_komunalnymi.html

²http://www.mos.gov.pl/artykul/4469_instalacje_do_zagospodarowania_odpadow/16816_kto_wybiera_instalacje_do_ktorej_maja_byc_kierowane_odpady_komunalne.html

*odbierający będzie odbierał odpady komunalne i przewoził je do instalacji wskazanych przez gminę. W umowie może być określony sposób dokumentowania wykonania tego obowiązku. W przypadku przetargu na odbieranie i zagospodarowanie podmiot odbierający odpady komunalne będzie wybierał i wskazywał w ofercie instalacje, do których będzie przekazywał odpady selektywnie zebrane (gmina je niejako zaakceptuje poprzez wybór jego oferty), a następnie będzie przekazywał gminie informacje na temat masy przekazanych odpadów i osiągniętych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Przepisy ustawy nowelizującej nie wskazują w tym zakresie szczegółowych rozwiązań, a zatem powinny się one znaleźć w SIWZ i w umowie zawieranej z wykonawcą. Należy przy tym zauważyć, iż **wskazane powyżej możliwe sposoby postępowania dotyczą zarówno odpadów podlegających zagospodarowaniu w regionalnej instalacji (w praktyce może nie być tu żadnego wyboru, jeżeli w regionie jest tylko jedna regionalna instalacja), jak również odpadów odbieranych od właścicieli nieruchomości w sposób selektywny**”. W tym kontekście przyjąć można, że przyjęty przez prawodawcę dualizm przetargów ma na celu umożliwienie gminom kierowania strumieniem odpadów w przypadku wielości RIPOK. Pierwszy tryb znajdzie zastosowanie głównie do sytuacji, gdy gmina posiada swoją instalację (art. 3a ucpg i art. 19 ustawy nowelizującej), gdyż przy jego zastosowaniu gmina może zapewnić stałość przepływu odpadów do własnej instalacji, drugi tryb znajdzie zastosowanie zapewne głównie w sytuacji, gdy gmina nie posiada własnej RIPOK - wówczas jednym z kryteriów wyboru podmiotu odbierającego odpady komunalne będzie jego oferta w zakresie koncepcji zagospodarowania odpadów (współpracy z daną RIPOK w regionie). Jednocześnie warto odnotować, że w piśmiennictwie podnosi się, że „stanowisko Ministerstwa Środowiska co do możliwości wskazywania w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a następnie w umowie, konkretnych instalacji (czy to instalacji odzysku i unieszkodliwiania, czy to instalacji posiadających status regionalnej instalacji), do których mają być kierowane odpady, należy uznać za nieprawidłowe, gdyż może prowadzić do istotnej monopolizacji rynku odbioru i zagospodarowania odpadów. Umożliwienie gminie wskazywania konkretnych instalacji, do których mają być przekazywane odpady, może w praktyce stanowić pole do wielu nadużyć”³.*

Co ważne, z art. 6d ust. 4 ucpg wynika, że wójt, burmistrz lub prezydent miasta określa w specyfikacji istotnych warunków zamówienia w szczególności:

- wymogi dotyczące przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- rodzaje odpadów komunalnych odbieranych selektywnie od właścicieli nieruchomości;
- standard sanitarny wykonywania usług oraz ochrony środowiska;

---

³ Gospodarowanie ..., s. 77.

- obowiązek prowadzenia dokumentacji związanej z działalnością objętą zamówieniem;
- szczegółowe wymagania stawiane przedsiębiorcom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

Mając na względzie fakt, iż zaprezentowane wyliczenia nie ma charakteru zamkniętego, warto w tym miejscu dodać, że w piśmiennictwie wskazuje się na następujące elementy, które winien zawierać opis przedmiotu zamówienia⁴; i tak wskazać trzeba:

- obszar, z którego odpady będą miały być odbierane, a więc jeśli dokonano podziału na sektory to każdy przetarg dotyczyć będzie jednego sektora; w przypadku gdy przetarg/i organizuje związek gmin, warto rozważyć czy i w jaki sposób łączyć gminy w sektory;
- wielkość populacji mieszkańców, której dotyczy odbiór odpadów oraz wykazu rodzajów nieruchomości, które mają być obsługiwane przez operatora; najlepiej jak załączona zostanie mapa z trasami przejazdu;
- w sytuacji podjęcia uchwały w sprawie organizacji przez gminę/związek gmin odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, należy dokładnie zestawić ilości i rodzaje nieruchomości niezamieszkałych, które mają być objęte zorganizowanym przez gminę/związek gmin odbiorem. I w tym przypadku pomocna będzie mapa;
- konieczne jest podanie w SIWZ ilości odpadów do odebrania oszacowanej na podstawie badań ilości wytwarzanych odpadów; będzie ona czynnikiem decydującym o wyniku ewentualnych sporów dotyczących faktycznych kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów;
- podjęcie przez radę gminy/zgromadzenie związku decyzji dotyczącej organizacji odbioru odpadów wytwarzanych na nieruchomościach, na których nie zamieszkują mieszkańcy poszerza wolumen odpadów odbieranych przez firmę, która wygra przetarg na odbiór odpadów w danym sektorze i tym samym nieco obniża koszty odbioru; informacja ta musi być podana w specyfikacji wraz z określeniem ilości odpadów odbieranych z takich nieruchomości;
- załączona też do specyfikacji musi być treść uchwały w sprawie sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów; niezbywalnym elementem tych wymagań będzie opis konsekwencji (kar i innych sankcji) wynikających z niewypełnienia ich oraz sposobu ich monitorowania;
- konieczne jest podanie treści regulaminu utrzymania czystości i porządku, który winien być wcześniej uchwalony;
- mając na uwadze fakt, że ustawowe upoważnienie dotyczące treści regulaminu obejmuje tylko niektóre problemy związane z utrzymaniem czystości, a także fakt, iż w przypadku związku komunalnego gminy różnią się między sobą, szczegóły należy doprecyzować w SIWZ;
- należy także, jeśli istnieje taka potrzeba, uszczegółwić wymagania jakie muszą spełnić przedsiębiorcy stający do przetargu;

---

⁴ Przedmiotowe wyliczenie – autorstwa J. Mańczaka – umieszczono w: Poradnik ... , s. 118-120.

- możliwie szczegółowo winna być opisana logistyka odbioru odpadów i jego harmonogram dotyczący odbioru odpadów zmieszanych i odbieranych selektywnie; wraz z nimi należy określić wielkości samochodów, które winny odbierać odpady, bowiem nie wszędzie wjadą te największe;
- opisane winny być wymogi dotyczące ewentualnych rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów;
- należy także szczegółowo opisać sytuacje, w których przedsiębiorcy mogą potraktować odpady przeznaczone do odbioru selektywnego jako zmieszane bowiem jest to pole potencjalnych konfliktów; problematyka ta jest związana z identyfikacją właścicieli segregujących odpady i tych, którzy tego nie robią; najdalej idącym rozwiązaniem jest wykorzystanie kodów kreskowych, czytników, wag i odpowiednio skonstruowanego systemu informatycznego;
- wymagać należy od przedsiębiorcy podania dokąd i na jakich warunkach finansowych będzie przekazywał odpady zebrane selektywnie;
- konieczne także będzie podanie przez niego zakresu prac jakie będzie realizował by przygotować odpady do dalszego transportu i przekazania do zagospodarowania;
- od przedsiębiorcy należy wymagać podania, najlepiej ryczałtowej, ceny świadczenia usługi co najmniej przez cały rok; nadto od przedsiębiorcy należy wymagać podania wpływów z tytułu przekazywania wyselekcjonowanych odpadów do dalszego przetworzenia lub użycia;
- wymóg przedłożenia kalkulacji kosztów i ceny odbioru odpadów zmieszanych, które należy rozsortować i przetworzyć w sposób dający rękojmię uzyskania przewidywanych prawem poziomów odzysku;
- szczegółowe zasady sprawozdawczości umożliwiające zamawiającemu pełną kontrolę kosztów ponoszonych przez wykonawcę;
- projekt bardzo szczegółowej umowy na świadczenie usług;
- konieczne będzie także określenie szczegółów dotyczących kontroli jakości i szczegółowych zasad sprawozdawczości wykraczającej poza wymogi przepisów dotyczącej wykonywania usług przez przedsiębiorcę;
- wszystkie informacje dotyczące systemu gospodarki odpadami, o których była mowa wcześniej;
- zakres odchyleń od założeń, które nie będą miały wpływu na cenę ryczałtową podaną przez wykonawcę przystępującego do przetargu⁵.

Zastanawiając się nad kwestią wymagań stawianych przedsiębiorcom należy przywołać brzmienie ROZPORZĄDZENIA MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie *szczególonych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości* (Dz. U. z dnia 25 stycznia 2013 r.). Przywołany akt określa szczególne wymagania dla podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, w zakresie:

---

⁵ Tamże.

- posiadania wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz zapewnienia jego odpowiedniego stanu technicznego;
- utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego pojazdów do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zwanych dalej "pojazdami", i urzędzeń do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zwanych dalej "urządzeniami";
- spełnienia wymagań technicznych dotyczących wyposażenia pojazdów;
- zapewnienia odpowiedniego usytuowania i wyposażenia bazy magazynowo-transportowej.

Z jego treści wynika, że podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany posiadać bazę magazynowo-transportową usytuowaną:

- w gminie, z której terenu odbiera te odpady, lub w odległości nie większej niż 60 km od granicy tej gminy;
- na terenie, do którego posiada tytuł prawny.

W zakresie wyposażenia bazy magazynowo-transportowej należy zapewnić, aby:

- teren bazy magazynowo-transportowej był zabezpieczony w sposób uniemożliwiający wstęp osobom nieupoważnionym;
- miejsca przeznaczone do parkowania pojazdów były zabezpieczone przed emisją zanieczyszczeń do gruntu;
- miejsca magazynowania selektywnie zebranych odpadów komunalnych były zabezpieczone przed emisją zanieczyszczeń do gruntu oraz zabezpieczone przed działaniem czynników atmosferycznych;
- teren bazy magazynowo-transportowej był wyposażony w urządzenia lub systemy zapewniające zagospodarowanie wód opadowych i ścieków przemysłowych, pochodzących z terenu bazy zgodnie z wymaganiami określonymi przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne;
- baza magazynowo-transportowa była wyposażona w:
  - a) miejsca przeznaczone do parkowania pojazdów,
  - b) pomieszczenie socjalne dla pracowników odpowiadające liczbie zatrudnionych osób,
  - c) miejsca do magazynowania selektywnie zebranych odpadów z grupy odpadów komunalnych,
  - d) legalizowaną samochodową wagę najazdową - w przypadku gdy na terenie bazy następuje magazynowanie odpadów.

Na terenie bazy magazynowo-transportowej powinny znajdować się także:

- punkt bieżącej konserwacji i napraw pojazdów,
- miejsce do mycia i dezynfekcji pojazdów

- o ile czynności te nie są wykonywane przez uprawnione podmioty zewnętrzne poza terenem bazy magazynowo-transportowej.

Część transportowa oraz część magazynowa bazy mogą znajdować się na oddzielnych terenach, przy jednoczesnym spełnieniu warunków określonych wyżej.

W zakresie posiadania wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz jego odpowiedniego stanu technicznego należy zapewnić, aby:

- w posiadaniu podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości znajdowały się co najmniej dwa pojazdy przystosowane do odbierania zmieszanych odpadów komunalnych oraz co najmniej dwa pojazdy przystosowane do odbierania selektywnie zebranych odpadów komunalnych, a także co najmniej jeden pojazd do odbierania odpadów bez funkcji kompaktującej;
- pojazdy były trwale i czytelnie oznakowane, w widocznym miejscu, nazwą firmy oraz danymi adresowymi i numerem telefonu podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- na terenie bazy magazynowo-transportowej znajdowały się urządzenia do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych przed ich transportem do miejsc przetwarzania.

W zakresie utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego pojazdów i urządzeń należy zapewnić, aby:

- urządzenia, o których mowa wyżej⁶, były utrzymane we właściwym stanie technicznym i sanitarnym;
- pojazdy i urządzenia były zabezpieczone przed niekontrolowanym wydostawaniem się na zewnątrz odpadów, podczas ich magazynowania, przeładunku, a także transportu;
- pojazdy i urządzenia były poddawane myciu i dezynfekcji z częstotliwością gwarantującą zapewnienie im właściwego stanu sanitarnego, nie rzadziej niż raz na miesiąc, a w okresie letnim nie rzadziej niż raz na 2 tygodnie;
- podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości posiadał aktualne dokumenty potwierdzające wykonanie czynności, o których mowa powyżej;
- na koniec każdego dnia roboczego pojazdy były opróżnione z odpadów i były parkowane wyłącznie na terenie bazy magazynowo-transportowej.

W zakresie wymagań technicznych dotyczących wyposażenia pojazdów należy zapewnić, aby:

- konstrukcja pojazdów zabezpieczała przed rozwiewaniem i rozpylaniem przewożonych odpadów oraz minimalizowała oddziaływanie czynników atmosferycznych na odpady;

---

⁶ Tj. urządzenia do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych przed ich transportem do miejsc przetwarzania

- pojazdy były wyposażone w system:
  - a) monitoringu bazującego na systemie pozycjonowania satelitarnego, umożliwiający trwale zapisywanie, przechowywanie i odczytywanie danych o położeniu pojazdu i miejscach postojów oraz
  - b) czujników zapisujących dane o miejscach wyładunku odpadów
    - umożliwiający weryfikację tych danych;
- pojazdy były wyposażone w narzędzia lub urządzenia umożliwiające sprzątanie terenu po opróżnieniu pojemników.

Dopuszcza się wyposażenie pojazdów w urządzenie do ważenia odpadów komunalnych.

Autor: J. Bujny